

Mládežnická ubytovna



- **Mehamn Vandrerhjem/ /Nordic Safari** v Mehambu, tel. 0047/97421900, mládežnická ubytovna v krásných červených domech na kůlech, otevřená celoročně. Postel 350 NOK, DP 650 NOK. Patří k Nordicsafari: www.nordicsafari.no, spousta letních i zimních aktivit. Pronajímají se také báječné, avšak drahé rorbuer (od 1400 NOK). Stanovací louka.

Kempy, chatky



- **Ifjord Camping**, na Rv 98 v Ifjordu, tel. 0047/78499817, otevřen pouze v létě. Malé, mírně ušmudlané a ne zrovna doporučeníhodné místo s minichatkami (*/**).
- Na Rv 888 se v Bekkarfjordu, 30 km severně od Ifjordu, **nacházejí komfortní chatky selské usedlosti Friborg Gård (**)**, tel. 0047/78499162, ilseand@start.no, otevřeno celoročně. Půjčovna kol, loďky, jízda na koni, potápění.
- **Nordkyn Camping & Platten Hytteutleie**, 5 km před Kjøllefjordem, tel. 0047/48066066, www.nordkyncamping.no, otevřeno celoročně. Pěkná poloha. Chatky (**). Půjčovna kol, pobytová místnost s televizí a sauna. Upozornění: Začátkem roku 2009 byl na prodej.

TANA BRU

↗ III/D1

Opravdu nápaditý název „Tana Most“, norský *Tana bru*, sámský *Deanu °aldi*, poukazuje na význam obce coby **lokálního dopravního uzlu** se 2 čerpacími stanicemi a regionálního nákupního centra. Zajímavého k vidění toho moc není, výjimku tvoří 12 m vysoký rybářský prut postavený ze zbytků mostu zničeného za války a stříbrotepctví (Sølvsmeie) s nádhernými šperkařskými pracemi. Ovšem řeka s obřími úlovky je lákadlem (lososi).

23 km jižně, kousek před finskou hranicí, leží osada **Polmak**. Za vidění zde stojí kostel z roku 1850 a Tana Museum s výstavami o lovu lososů (11–17.00 hod.).

Na protilehlé straně řeky vede E 6, kolem Levajok Fjellstue, do Karasjoku.

Turistické informace



- **Turistinformasjon i Tana**, nově na radnici, tel. 0047/78925399, www.tana.kommune.no.

Příjezd a další cesta



- **Lokální autobusy**: Do Hammerfestu, Alty, Vadsø a Kirkenesu (většinou každý den kromě soboty), www.ffe.no (viz „Ruteopplysning“: „Lokalbuss“ nebo „Langrutebuss“).

Ubytování, kempy



- **Comfort Hotel Tana & Camping**, tel. 0047/78926600, velmi prosté místo s chatkami (**), situované přímo v Tana Bru. Navíc: hotelové pokoje (*****), celoročně.
- **Tana Familiecamping**, E 6/E 75, 5 km jihovýchodně od Tana Bru, tel. 0047/78928630, fax 78928631. Přijatelné, celoročně otevřené místo se 17 chatkami (*/**), pobytovou místností a saunou.
- **Storfossen Camping**, tel. 0047/78928811, fax 78928899, 15. března–1. října. Pěkné čisté místo v klidné poloze, 25 km jihozápadně od Tana Bru, nad řekou. Místo je dostupné po E 6 směrem na Karasjok. 12 chatek (od 350 NOK), sauna, pobytová místnost.
- **Polmakmoen Gjestegård**, v Polmaku, Rv 895, tel. 0047/78928990, fax 78928459. Noclehy v komfortních chatkách a sámských gamme, obydlích z rašeliny. Restaurace.

Aktivity



- **Chytání ryb**: Rybářské lístky jsou na čerpacích stanicích a v kempu.

Z Tana Bru vede **E 6** dále na Kirkenes, **E 75** na poloostrov Varanger do Vadsø a Vardø a **Rv 890** na sever, směr Berlevåg a Båtsfjord (před jízdou po Rv 890 by si měl člověk v Tana Bru pro jistotu ještě jednou doplnit nádrž).

BERLEVÅG, BÅTSFJORD

↗ III/D1

Jestliže Rv 890 návštěvníka nejprve ještě vede půvabnou říční krajinou, kolem **delty**



v ústí řeky Tana, pak za **Leirpollskogem** mizí veškerý les.

V Gednjehøgde odbočuje **Rv 891** na **Båtsfjord**. Osada je s 2500 obyvateli největší norskou rybářskou vesnicí a navíc se vykazuje nejvyšší televizní věž v Norsku (241 m).

Rv 890 sleduje řeku Kongsfjordelva bohatou na ryby dolů na pobřeží.

Moře zde vytvořilo dramaticky pustou krajinu s ostrými skalními jehlami, cimbuřímí a věžičkami či zasněnou písčnou pláží s dunami u ústí Sandfjordelvy. Ve vesnici **Berlevåg** s 1200 obyvateli má člověk pocit, že se dostal na konec světa. Není to tak úplně pravda, vesnice zdaleka není mezinárodně neznámou. „Vinu“ na tom nese místní mužský sbor, o jehož cílem životě vypráví úspěšný norský film „Heftig og begeistret“, u nás uváděný pod názvem „S nadšením“ či „Cool and Crazy“ (www.heftig-ogbegeistret.no).

Že se zde člověk musí rozptýlit něčím duchaplným, je vzhledem k drsné přírodě jen nabílední. Tak například rybářskou osadu musí před nepříjemnostmi často rozbouřeného moře chránit 15 tun těžké betonové tetrapody. V malém **muzeu** je k vidění dvacetiminutový film o stavbě hráze (otevřeno: 10–18.00 hod., sobota/ neděle od 13.00 hod., 30 NOK) a **studio Arctic Glass** nabízí k prodeji zboží inspirované přírodou.

Turistické informace



- V Berlevågu v kempu, tel. 0047/78981610. Båtsfjord Reiseservice: cestovní kancelář, pomáhá s výlety a hledáním ubytování, situováno na letišti, tel. 0047/78985740.

Příjezd a další cesta



- **Autobusy:** Denně kromě soboty. Autobus z Tana Bru do Berlevågu. www.ffr.no (viz „Ruteopplysning“: „Lokalbuss“ nebo „Langrutebuss“), tel. 0047/177.
- **Letecké spoje** z Berlevågu do Tromsø, Kirkenesu a Hammerfestu s Widerøe, tel. 0047/67035170, www.wideroe.no.

- **Hurtigruta:** Kdo chce, může jet v případě volné kapacity jako palubní pasažér (bez kajuty) ve 22.45 hod. z Berlevågu s Hurtigrutou přes Båtsfjord, Vardø a Vadsø do Kirkenesu. Zpátky se vrátí stejnou lodí další den ve 22.30 hod. (cena: cca 1200 NOK).



Ubytování, kempy

- **Berlevåg Camping & Apartment**, tel. 0047/78981610, www.berlevag-pensjonat.no, www.berlevag.campingonline.no. 1. června–30. září. Velmi pěkné místo s cenově výhodnými pokoji (DP 600 NOK, apartmá 1000 NOK). Půjčovna kol, námořní plavby, rybaření, potápění.
- **Kjølnes Fyr**, mobil: 0047/48174755. Jednoduché pokoje v domě strážce majáku před Berlevågem.
- **Polar Hotell & Camping**, Båtsfjord, tel. 0047/78983100, www.polarhotell.no. Dobrý dům s restaurací a saunou (*****, víkendy/léto ***).

Túry, výlety



- **Skarvskiten:** Malá ptačí skála s výmluvným názvem „Lejno kormoránů“ v opuštěné rybářské vesnici Sylefjord u Båtsfjordu, vede tam 1 km dlouhá stezka z přístavu.
- **Syltefjordstauran:** Velká ptačí skála v Syltefjordu. V obci je také originální kavárna Stauran Kunstkafe se suvenýrovým obchodem a pronajímání chat (tel. 0047/78985950). Navíc je zde kolonie tuleňů kuželozubých.
- **Veidnes u Kongsfjordu:** Lehká třicetiminutová vycházka k opevnění ze druhé světové války. Člověk zde má krásný rozhled!
- **Tanahorn:** 269 m vysoká panoramatická hora se sámským obětistěm. Začátek čtyřkilometrové vycházky: 8 km západně od Berlevågu.
- **Store Molvik:** Opuštěná rybářská vesnice západně od Berlevågu. Je zde možná rozsáhlá procházka po pláži.

18 km východně od Tana Bru ve Varangerbotnu přijedete na konec Varangerfjordu. Za vidění zde stojí nanejvýš

informativně vytvořené **sámské muzeum Várjat**. Názorně se objasňuje kultura a historie přímořských Sámů (situováno na silnici do Kirkenesu, otevřeno: polovina června–polovina srpna 10–18.00 hod., jinak pondělí–pátek 10–15.00 hod., 40 NOK). K muzeu patří také sámské hřiště, chatrče ze sušené prsti, ptačí rezervace s pozorovacím stanovištěm a **park kulturních památek Mortensnes**. Cesta vede k velmi bohaté kolekci až 10 000 starých stop osídlení. Kromě základů domů z doby kamenné je pozoruhodný především bautastein „Ceavccageadge“ z doby železné v Mortensnesu na E 75, směr Vadsø, 20 km za Varangerbotnem (bautasteiny jsou štíhlé, vysoké, ve většině případů neopracované a nepopsané kameny).

E 75 nyní vede podél skalnatého jižního pobřeží **poloostrova Varanger**, ve vnitrozemí skoro úplně liduprázdného, dále na východ. Osady v regionu žily od 18. století do začátku ruské revoluce z rušného obchodu s Ruskem. Aby se dorozuměly, vzniklo vlastní nářečí, dialekt pormor (směs norštiny, ruštiny, angličtiny a holandštiny).

Před Vadsø se projíždí kolem **zátoky Fugleåsbukta** se sámskými kamennými hroby a obětišti, obklopené náspy z oválných balvanů.

VADSØ

↗ III/D1

Vadsø bylo již záhy důležitým rybařským a obchodním místem a v 19. století centrální sídlištěm pro **Kveny**. Kvenové byli Finové, kteří původně pocházeli ze Švédska a Finska a do oblastí Troms a Finnmarka se přistěhovali. Ve 30. letech 19. století to Kveny obzvláště táhlo k Varangerfjordu – roku 1860 představovali cca 50 % obyvatel regionu Vadsø. Dnes je toto město čítající **6200 obyvatel sídlem provinční správy Fylke Finnmarku** a díky svým pestrým domům, navzdory zničení za druhé světové války, velmi lákavým místem.

Návštěvu si zaslouží zajímavé muzeum **Vadsø Museum**, jehož podstatnou částí je kvenský statek Tuomainengården postavený kolem 1840. Návštěvu završují expozice o kulturní historii v obchodnickém domě Esbensengården postaveném v roce r. 1850 (polovina června–polovina srpna 10–16.00 hod., 40 NOK). Kromě toho od 9.00 do 14.00 hod. otvírá své brány návštěvníkům kostel, svou decentní architekturou ne zrovna nápadný. Před vchodem do chrámu vybudovaného v roce 1958 stojí královský kámen s nápisy různých prominentních hostů.

Na ostrově Vadsøya předsunutém městu leží východně od nábřeží Hurtigruty atraktivní **přírodní a kulturní park**. Vede ke zbytkům osídlení ze 16. století, několika válečným pomníkům a kotevnímu stožáru pro vzducholodě. Od něj začínal roku 1926 Nor **Roald Amundsen** se vzducholodí „Norge“ a r. 1928 Ital **Umberto Nobile** s „Italií“ svou expedici na severní pól.

Turistické informace



- **Turistkontor**, Kirkegt. 15 (v centru), 9800 Vadsø, tel. 0047/78940444, fax 78940445, www.vadsø-tourism.com. Otevřeno v létě pondělí–pátek 9–18.00 hod., sobota/neděle do 16.00 hod., jinak pondělí–pátek 10–15.00 hod.

Příjezd a další cesta



- **Autobusy**: Denně jezdí autobusy do Kirkenesu, Vardø a Tana Bru, www.ffr.no (viz „Ruteoplysning“; „Lokalbuss“ nebo „Langrutebuss“), tel. 0047/78956954 nebo 0047/177.
- **Lety**: Přímé lety do Tromsu, Alty a Kirkenesu, tel. 0047/67035280, www.wideroe.no.
- **Hurtigruta**: Přistává v 8.15 hod.

Ubytování, kempy



- **Rica Hotel Vadsø**, Oscarsgt. 4, tel. 0047/78951681, fax 78951002, otevřeno celoročně, (*****). Dobrý standard. Restaurace, bar, půjčovna kol.

- **Nobile Hotell**, Brugt. 2, tel. 0047/78953335, fax 78953435, otevřeno celoročně, (****). Hotel střední třídy s restaurací a saunou.
- **Pikkuski B&B**, Vestre Jakobselv, sotva 20 km západně od Vadsø, tel. 0047/78956148, mobil 90550073, www.pikkuskitsi.no, otevřeno celoročně. Malý penzion s DP za 580 NOK, postel 280 NOK.
- **Vestre Jakobselv Camping**, sotva 20 km západně od Vadsø, tel. 0047/78956064, otevřeno: 1. června–30. srpna. Pěkně situované, jednoduché místo s 18 chatkami (*/**) a pokoji (**).
- **Ekkerøy Ferie og Fritid/ Feriehus**, 13 km východně od Vadsø, tel. 0047/78956939, www.ekeroy.net. 3 prázdninové domy v barvách bílá, modrá a červená v krásném prostředí. Od 975 NOK.
- **Varanager Panorama**, Strandgt. 2, kancelář otevřena: pondělí–pátek 8.30–15.30 hod., tel. 0047/40001878, www.varangerpanorama.no. Zprostředkování velmi pěkných prázdninových domů. Od 600 NOK/den. Safari na kraby antarktické.

Aktivity



- **Chytání ryb:** Velmi dobré lososové řeky. Také mořský rybolov slibuje velmi dobré úlovky.
- **Koupání:** Pláže na odvážnou koupel v Severním ledovém oceánu jsou ve Vestre Jakobselvu a Ekkerøy.
- **Golf:** Nové hřiště ve Vestre Jakobselvu. 13 km východně od Vadsø leží idylický **poloostrov Ekkerøy**. Kromě lákavé písčité pláže je zde jedna z největších **ptačích skal** v Evropě. Z bezprostřední blízkosti lze pozorovat 50 různých druhů. **Vesnice** sama má od 15. století nepřerušeno dějiny osídlení. Prohlédnout si lze zhruba 100 let starý komplex Kjeldsenbruket skládající se z přístavní hráze, balíren a varny rybiho tuku (v létě otevřeno 12–18.00 hod., 20 NOK).

Tunelem **Vardøtunnelen**, dlouhým 2,9 km a ležícím 88 m pod hladinou vody, se přijede do Vardø na ostrově.

VARDØ

↗ III/D1

Vardø je nejen **nejvýchodnějším městem v Norsku**, nýbrž také jediným v Evropě v rámci arktického klimatického pásma, které se vyznačuje průměrnou **teplotou** v nejteplejším měsíci pod 10 °C. Díky poloze na pobřeží omývaném Golským proudem jsou však teplotní výkyvy téměř bezpříkladně malé. V lednu činí meteorologicky doložené extrémní hodnoty +5,1 °C a –21,5 °C, v červenci +22 °C (přes 20 °C je ovšem jen nanejvýš vzácně, většinou je to pod 10 °C) a +5,8 °C. Zajímavé je především jaro. V květnu se maximální rozsah kolísání pohybuje kolem neslýchaně nepatrných 12 stupňů (–5,5 až +6,5 °C) a v červnu dokonce jen kolem 6,5 stupňů (+0,5 až +7 °C).

Typickou pro toto klimatické pásmo je také **absence ucelených oblastí lesa**. Sedm jeřábů obecných, vysázených v obci roku 1960, všechny do jednoho příznačně navzdory intenzivní péči uhynuly.

Největší památkou města založeného roku 1789 je **pevnost Vardøhus**. Postavena byla mezi lety 1734 a 1738 a měla čelit nepřítelům z východu, kteří pak ovšem nepřišli, protože osmiúhelný objekt nebyl nikdy zničen (otevřeno denně 8–21.00 hod., v zimě 8–18.00 hod.).

Prohlédnout si můžete také přírodopisnou a kulturně-historickou sbírku **Vardø Musea**. Mimo jiné informuje o pronásledování čarodějnic v 17. století (otevřeno: pondělí–pátek 9–18.00 hod., sobota/neděle od 11.00 hod., v zimě pondělí–pátek 9–15.00 hod., 40 NOK).

Dřevěná budova staré školy z roku 1888 bohužel návštěvníkům přístupná není.

Nad městem vyčnívá velký **vojenský radar**, jehož úlohou je lokace a sledování vesmírného odpadu.

Kdo po by si chtěl po návštěvě města zážitek „Ultima Thule“ (konec světa) ještě zvýšit, tomu se doporučuje **výlet do opuštěného místa Hamningberg**, 40 km na sever. Kromě pobřežních linií z období po skončení

Vardø – silnice do Hamningbergu



poslední doby ledové a svérázné krajiny jsou zajímavé památkově chráněné budovy vesnice.

Vardø na E 75. Ne zrovna idylické zařízení, ale výhodné (**). Otevřeno celoročně.

Turistické informace



• Vardø Turistinformasjon,

9950 Vardø, tel. 0047/78986907, fax 78986908, www.vardo.kommune.no, kontakt@vardovekst.no. Otevřeno: od poloviny června do konce srpna pondělí–pátek 10–19.00 hod., sobota/ neděle 12–19.00 hod. Mimo tuto úřední dobu: tel. 78944800.

Příjezd a další cesta



- **Autobusy:** Do Vadsø a Tana Bru, www.ffr.no (viz „Ruteopplysning“: „Lokalbuss“).
- **Lety:** Mj. do Kirkenesu a Båtsfjordu, tel. 0047/67035250, www.wideroe.no.
- **Hurtigruta:** 4.00 hod. směr Kirkenes a 16.00 hod. směr Båtsfjord/ /Berlevåg.

Ubytování, kempy



- **Nye Vardø Hotell AS**, tel. 0047/78987761, fax 78998397, (****). Dobrý hotel střední třídy se saunou.
- **Gjestegården**, Strandgt. 72, tel. 0047/78987529, otevřeno celoročně. 5 jednoduchých, laciných pokojů.
- **Svartnes Motel & Camping**, tel. 0047/78987160. Ve Svartnesu kousek před

Aktivty



- **Pěší turistika:** 15 km jižně od Vardø, v Kibergu, vede kulturní naučná stezka do **Muzea partyzánů k pevnosti Kiberg** a k velkým dělovým pozicím ze druhé světové války. 7 km západně od Hamningbergu leží **jezero Syltevikvann**. K vidění je zde sámský obětní kruh. Podél východního břehu jezera vede cesta ke zbytkům osídlení u moře.
- **Další nabídky:** Rybářské výpravy, pozorování ptáků na Hornøya a fotosafari zprostředkují Turistické informace. Lod'ky a jízdní kola si lze pronajmout v „Hexeria“ v centru.

Ostatní



- **Trh se specialitami Pormordagene:** Norsko-ruské tržní dny poslední víkend v červenci.

Kdo si zrovna předem neobjednal místo s autem na lodi Hurtigruty nebo nazdařbůh ještě jedno dostal, musí chtět nechtět, aby se dostal do Kirkenesu, po **E 75** zase zpátky do Varangerbotnu. Odtud sleduje jižní břeh azurově modrého Varangerfjordu **E 6** a vede nejprve strohou přírodou, od Bugøyfjordu však na vegetaci podivuhodně bohatou krajinou lesa a bažin.



NEIDEN

↗ III/D2

Ve vzdálenosti pouhých 9 km od finské hranice leží malá vesnice Neiden. Moc se tu toho neděje a obchod i malá čerpací stanice mají rovněž otevřeno jen zřídka.

Zastávku si však zaslouží **vodopád u mostu**, pěkný kemp s panoramatickým výhledem a dva kostely. Červená, ve stylu sloupového kostela postavená **neidenská kaple** pochází z roku 1902, pouze 3,5 x 3,25 m velká ruská ortodoxní **kaple sv. Jiří** byla postavena roku 1565. Je to nejstarší budova ve Finnmarce.

O finské imigraci do regionu SørVaranger v 19. století svědčí starý **statek Labahå** (na Rv 893).

Mezi Varangerbotnem a Neidenem se vyplatí 18 km dlouhá zajíždka k **malebné rybářské vesnici Bugøyenes** s obyvateli převážně finského původu. Vesnice za druhé světové války nebyla zničena a leží na pěkné písčité pláži. Devadesátiminutová procházka vede k ptačí skále Ranvik.

Ubytování, kempy



- **Neidenelven Camping/Motell**, tel. 0047/78996203, fax 78993144, www.neidenelven.no, otevřeno celoročně. Sympatické,

s odhlédnutím od psího štěkotu také klidné místo v březovém lese. 13 chatek (od 500 NOK), pobytová místnost s televizí, sauna, grilovací jizba, rybaření, vyjíždky se psím spřežením. Alternativně lze přenocovat také v Neidenelven Turisthotelu.

- **Bugøyenes Opplevelser**, tel. 0047/78990375, www.bugoyenes.no, otevřeno celoročně. V krásné vesnici Bugøyenes, na konci vedlejší silnice, 40 km severně od Neidenu. Malé chatky (400 NOK), útulné pokoje (700 NOK) a jeden prázdninový dům (900 NOK). Sauna a půjčovna loděk.

KIRKENES

↗ III/D2

Město Kirkenes s 5000 obyvateli leží v centru oblasti při Barentsově moři, ve vzdálenosti jen 18 km od ruské hranice. Místo za svou existenci vděčí obrovskému **výskytu rudy**, kterou v letech 1906 až 1996 těžila společnost Sydvaranger AS. Doly přitom poskytovaly nejen práci a příjmy, nýbrž umožnily také přežít lidem, kteří v nich během **bombardování na podzim 1944** našli úkryt a útočiště. Bylo podniknuto 320 leteckých útoků a celá osada byla srovnána se zemí.

Dokumentace této těžké doby se nachází v **Muzeu pohraničí**. Také jsou zde střídavé výstavy k tématům příroda

Vodopád u mostu u Neidenu





a kultura. Prohlídku završují obrazy od *Kaareho Espolina Johnsona* (polovina června–polovina srpna 10–18.00 hod., jinak 10–15.30 hod., 40 NOK). Zájemcům o umění se vyplatí návštěva **Savio Musea** u jezdu do obce. K vidění jsou díla sámského umělce

Johna Andrase Savia (otevřeno stejně jako v Muzeu pohraničí).

Kromě těchto dvou domů na návštěvníka čeká ještě **Andersgrotta**. Jedná se o důl, který obyvatelům města během druhé světové války nabídl ochranu, kromě toho



je nejstarším dolem ve městě (otevřeno: 15. června–20. srpna 10–13.00 hod., 100 NOK, www.andersgrotta.no).

Jinak toho město moc nenabízí. Architekturu, především roku 1959 postavený betonový kostel, lze klidně charakterizovat jako nudnou. **Obrazu města** dominují obrovská nakládací zařízení a haldy. V přístavu se pohupují rezavé ruské vraky, jejichž vlastní posláním coby lodí je již sotva patrné. O obchodu a kontaktu s velkým sousedem svědčí dvojjazyčné dopravní značky a značení v supermarketech. Více se **Rusku**, aniž byste do země vstoupili, asi nepřiblížíte.

Blížkost Ruska se projevuje také v problému s **arktickými kraby** (nazývanými rovněž **kamčatští krabi**): původně byl tento druh kraba vyskytující se v Pacifiku nasazen do Barentsova moře, aby se zlepšila situace v zásobování Murmansku. Přesídlovací akci inicioval *Josif Stalin* a jeho nástupce *Nikita Chruščov*. Tato až 10 kg těžká zvířata jsou považována za lahůdku, přestěhování na vysoký sever dobře přestála a výborně prospívají, ovšem na úkor místního rybiho průmyslu (protože – dodatečně k nadměrnému rybolovu – ohrožují stavy ryb).

Kirkenes může sloužit jako výchozí bod pro dva velmi zajímavé výlety.

První vede na východ po Rv 886 přímo na ruskou hranici do **Grense Jakobselvu**. Tady stojí **Kaple Krále Oskara II.** postavená r. 1869, králem osobně zadaná „duchovní strážní věž proti východnímu kolosu různých náboženských směrů“.

Druhý výlet míří na jih do **Pasviktal**. 120 km dlouhá trasa vede půvabnou krajinou a končí u 170 km² velkého **Národního parku Øvre Pasvik**. Největší pralesní oblast v Norsku je nezapadnějším výběžkem ruské tajgy a nabízí jedinečnou flóru a faunu. Setkat se zde můžete například s medvědem hnědým, rysem, vlkem a rosomákem. Padá jen velmi málo srážek a extrémní teploty kolísají mezi –52 °C v únoru a +32 °C v červenci. Relativně

stálé západní větry ochránily region před ekologickou katastrofou, poněvadž komíny ruského hornického města Nickel jsou nedaleko. Výhled na průmyslové podniky má člověk ze strážní věže „Výška 96“, 5 km západně od Svanviku.

Turistické informace



- **Presteveien 1**, tel. 0047/78992544, fax 78996087, www.kirkenesinfo.no; otevřeno: 5. června–10. září pondělí–pátek 8.30–18.00 hod., sobota/ neděle 10–17.00 hod., jinak: pondělí–pátek do 16.00 hod.



Příjezd a další cesta

- **Autobusy:** Do Tana Bru, Alty, Vadsø, Hammerfestu a Karasjoku. Kromě toho existuje spojení do Grense Jakobselvu. www.ffr.no (viz „Ruteopplysning“: „Lokalbuss“ nebo „Langrutebuss“), tel. 0047/78993972.
- **Autobusy do a ve Finsku:** (Ivalo a Inari): www.eskelisen-lapinlinjat.com, tel. 00358/(0)16/3422160.
- **Hurtigruta:** V přístavu se nachází 10.00–12.45 hod. (nábřeží na konci hlavní ulice, 1,5 km východně od centra). Při volné kapacitě možná okružní plavba jako palubní pasažér (bez kajuty): do Berlevågu, příjezd ve 22.30 hod., zpáteční cesta další lodí ve 22.45 hod. (cena cca 1200 NOK).
- **Letiště:** Tel. 0047/67035300, otevřeno od 5.00 hod., o nedělích od 11.00 hod., v sobotu 14.30 až 18.00 hod. zavřeno. Spojení do Osla s SAS a Norwegian, a s Widerøe skoro na všechna ostatní letiště ve Finnmarce.

Dvojjazyčná značka v Kirkenesu





- **Půjčovny aut:** **Avis**, tel. 0047/78973705; **Hertz**, tel. 78993973 (obě na letišti); **Bilrek**, Lønbomsplass 1 v centru (dealer Opelu), tel. 78970580, www.bilrek.no, ojeté vozy od 600 NOK/den (včetně všech km); **Scanvulk**, Storgt. 4, tel. 91810596, www.leiebiler.no, ojeté vozy od 450 NOK/den.
- **Taxi:** Tel. 0047/ 78991397.



Ubytování

- **Rica Arctic Hotel**, Kongens gate 1–3, tel. 0047/78992929, fax 78991159, (****). Nejlepší hotel v místě, situovaný v centru. Kromě restaurace a baru je zde také plavecký bazén, sauna a solárium.
- **Rica Hotel Kirkenes**, Pasvikvn. 63, tel. 0047/78991491, fax 78991356, (****/*****). Chladný hotel s restaurací a diskotékou.
- **Direktørboligen**, Kr. Nygaardsgt. 37, tel. 0047/78991809, fax 78991821, (****). Hotelové pokoje v bývalém 600 m² velkém bytě ředitele důlní společnosti. Postaveno r. 1962 ve funkcionalistickém stylu. Prosté, a přece útulné. Vlastní knihovna s krbem.
- **Kirkenes Hotell**, Dr. Wesselsgt. 3, tel. 0047/78992168. Nijak mimořádný, ale za tu cenu dobrý hotel. DP 1000 NOK, víkendy výhodnější.
- **Kirkenes Snowhotel**, tel. 0047/ 78970540, www.kirkenesnowhotel.com, skutečně báječný sněžný hotel. 1900 NOK/osobu včetně 2 jídel a sauny.
- **Barents Frokost Hotell**, Presteveien 3, tel. 0047/78993299, fax 78993096, gcelius@frisurf.no, otevřeno celoročně. Malý kvadratický segment s DP za rozverných 850 NOK.
- **Pasvik Taiga**, ve Skogfossu, tel. 0047/78995444, www.pasvik-taiga.no. 7 útulných, originálních pokojů, mj. ruský, norský a finský.



Kempy, chatky

- **Kirkenes Camping**, tel./fax 0047/78998028, na E 6, 10 km jižně od Kirkenesu, otevřený v létě. Starší místo v pěkném březovém lese. Jednoduché chatky (300–500 NOK), půjčovna kol.

- **Sollia Gjestegård**, ve Storskogu, 10 km východně od Kirkenesu, tel. 0047/78990820, fax 78990761. Dobré, po celý rok otevřené chatky (**/****).
- **Øvre Pasvik Camping**, ve Vaggatemu na konci údolí Pasvik, tel. 0047/78995530, fax 78997025, otevřeno celoročně. 10 chatek (*/**), sauna, půjčovna loděk a kol, kavárna.



Aktivity

- **Národní park:** Informace ve Svanhovd Miljøsentru (Centrum divočiny) ve Svanviku. Je zde také botanická zahrada.
- **Pěší turistika:** Nejlepší příjezd k národnímu parku po silnici, která odbočuje 2 km jižně od kempu ve Vaggatemu. Parkoviště v idyllické borovicové krajině u **Svartrbryststjørnu**. Po levém břehu jezera vede 3,5 km dlouhá stezka k vodní ploše jezera **Ellenvatnet**.
- **Zimní aktivity:** Vyjízďky se psím spřežením a safari na kamčatské kraby mají v nabídce následující organizátoři: **Barentssafari**, tel. 0047/90190594, www.barentssafari.no; **Pasvikturist**, tel. 78995080, v Kirkenesu, www.pasvikturist.no; **Taigahusky**, tel. 78995486, ve Skogfossu v Pasvikdalu, www.taigahusky.no, www.pasvikdalen.no; **Arctic Dive**, tel. 95150755 (potápění v Severním ledovém oceánu), www.arcticdive.no; **Kirkenesopplevelser**, tel. 91536231, www.kirkenesopplevelser.no. Kromě toho je zde malé alpicentrum a osvětlené běžecké trasy. Nový aquapark od roku 2007.



Nakupování

- **Ruský trh:** Zaří—květen poslední čtvrtek v měsíci v pěší zóně.
- **Nákupní centrum** je na konci pěší zóny, **Rimi** na trhu a **Rema 1000** směrem k nábřeží Hurtigruty.



Ostatní

- **Knihovna:** Na tržišti.

Na skok do Ruska

Výlety vedou do **Murmansku**, největšího města na sever od polárního kruhu, a do

průmyslového města **Nikel**. **Hraniční přechod** je ve Storskogu na E 105 (otevřen: 7–21.00 hod.).

Vízum: Pro cestu do Ruska je vyžadováno platné vízum v cestovním pase a zpravidla pozvání od ruské firmy licencované pro mezinárodní turistický ruch. Vízum získáte buď nejpozději 16 dní před nastoupením cesty v rodné zemi na ruském konzulátu, nebo v Kirkenesu u organizátorů Pasvikturist a Grenseland, kteří se postarají také o pozvání. Alternativně lze také těmto zaslat pas a fotografii do pasu, včetně formuláře žádosti, kterou si můžete stáhnout na těchto stránkách: www.pasvikturist.no.

Cena za vyřízení se pohybuje zhruba kolem 800 NOK, má-li být vízum vystaveno ještě téhož dne. 2 dny času na zpracování stojí cca 700 NOK, 3 dny 600 NOK a 4–10 dní 400 NOK. Vízum samotné s jednodenní platností vám odlehčí o 500 NOK. 3 dny stojí bezmála 700 NOK (stav: únor 2008).

Autem do Ruska: Kromě platného víza je nutná doložka v pase, kdo řídí vůz. Navíc potřebujete pojištění auta. I proto, že silnice nejsou zrovna nejlepší, by se člověk měl raději svěřit cestě autobusem.

Cesta autobusem: Buď výlety s průvodcem do Nikelu (740 NOK) a Murmansku (od 1000 NOK, 3 dny), nebo linkovým autobusem (do Murmansku: 650 NOK za cestu tam i zpět, do Nikelu 400 NOK).

Organizátoři



Veškeré další informace a tipy na cestu dostanete u následujících organizátorů výletů:

- **Pasvikturist AS**, Dr. Wesselgt. 9, 9915 Kirkenes, tel. 0047/78995080, fax 78995057, www.pasvikturist.no.

Na skok do Finska

Kdo by ještě rád navštívil **náhorní plošinu Finnmarksviddy**, srdce národa Sámů (nebo se chce vracet přes Finsko), může v Neidenu, 44 km západně od Kirkenesu, zahrnout na **silnici do Inari**.

Cesta vede překrásnou krajinou borovic, kolem idylických jezer a několika výběžků více než 1400 km² velkého jezera Inari. Po 140 km se dostanete na **E 75**, odbočíte směrem na sever, abyste se o pár kilometrů dál směrem na západ napojili na **silnici 92**. Po 85 km jízdy dosáhnete **Karasjoku**.

Kdo nemá tak naspěch, měl by si na E 75 ještě udělat krátkou zajížd'ku do **Inari**. Kromě čerpacích stanic a několika předražených supermarketů se zde vyplatí sámské muzeum **Siida Sami Museum**. Také by si člověk neměl nechat ujít procházku k opuštěnému **lesnímu kostelu Pielpajärvi** z roku 1752. Krajina balvanových jezer je obzvláštním zážitkem (od parkoviště na polní cestě severně od muzea: 5 km na každý směr; informační mapa je v muzeu).

Kempy, chatky



- **Uriniemi Camping**, tel. 00358/(02)/64026570. Skvělý kemp, který je situovaný u jezera Inari 3 km jihovýchodně od Inari (E 75). Tady se pronajímají chatky (mökki) od 20 €.
- **Lomakylä Inari**, 1. června–20. září, tel. 00358/(0)16/671108, místo u jezera. 38 pokojů/chatek.

KARASJOK (KÁRÁSJOGA)

⇒ III/C2

Na východním okraji mohutné náhorní plošiny Finnmarksvidda leží **vesnice Karasjok** se **2900 obyvateli**. 85 % obyvatelstva patří k národu Sámů, a tak není s podivem, že se osada považuje za **hlavní město laponské země** a je sídlem sámského parlamentu. Ačkoliv jsou jeho právní kompetence jen omezené, lidé jsou přece jen rádi, že s touto roku 1989 založenou institucí našli hlásnou troubu pro vlastní požadavky.

Avšak nejen parlament, nýbrž také sámské noviny, sámská knihovna a **Sámské umělecké centrum** (pondělí–pátek 10–17.00 hod., sobota 13–16.00 hod.) s dočasnými výstava-

mi o malířství a uměleckém řemeslu zde mají své sídlo.

Kulturu národa vysvětluje pro turisty upravený **tematický park Sápmi**. V první místnosti hlavní budovy nejprve film ukazuje proměnu kočovného národa v moderní, usedlou společnost, ve které se sobě shánějí pomocí sněžných skútrů a vrtulníků. Následně se dostanete do multivizuálního sálu, kde se návštěvníkovi přibližuje mytologie a víra v bohy Sámu. Hlava šamana planoucí v umělém ohni pak ale přece jen připomíná spíš Disneyland, k čemuž se také hodí následující anekdota norského jazykového profesora *Stephena Waltona*: „Chtěl jsem se u vchodu muže oblečeného v kroji krátce popat na tematický park, když mě tento poprosil, abych s ním mluvil anglicky. Pochází totiž z Belgie a coby Laponec zde má pouze letní brigádu.“ V tomto smyslu nemůže tak docela splnit očekávání ani venkovní komplex s lávku, gamme a sobí salaší (začátek června–polovina srpna 9–19.00 hod., jinak 9–16.00 hod., 100 NOK).

Méně světácky, ale přiměřeně moderně se naproti tomu prezentují **Sámské sbírky** na cestě do Lakselvu. Ukazují zde předměty sámské kultury a lapací jámy na divoké soby (polovina června–polovina srpna 10–18.00 hod., jinak většinou 10–15.00 hod., 75 NOK).

Starý **kostel** z roku 1807 si naproti tomu můžete prohlédnout pouze zvenčí.

Turistické informace



- Porsangerveien 1 (ulice směrem na Lakselv), tel. 0047/78468802, fax 78466801, www.karasjokinfo.no; 9–16.00 hod., v létě do 19.00 hod.

Příjezd a další cesta



- **Autobusy:** Do Kautokeina a Kirkenesu, www.ffr.no (viz „Ruteopplysning“: „Langrutebuss“) a do Finska (Rovaniemi) s www.eskelisen-lapinlinjat.com, tel. 00358/(0)16/3422160.

Ubytování, kempy



- **Rica Hotel Karasjok**, tel. 0047/78467400, fax 78466802, (****). Sympatický hotel u tematického parku. Hospoda, bar, sauna a velmi útulná restaurace v gamme, kde hosti sedí u otevřeného ohně.
- **Annes Overnatting & Motell**, E 6, směr Tana Bru, tel. 0047/78466432, fax 78466432. Jednoduchý, celoročně otevřený penzion (****/*****).
- **Engholm Husky & Vandrerhjem**, tel. 0047/78467166, www.engholm.no. Pokoje se pronajímají od 1. června do 1. září, chatky naproti tomu celoročně. Postel 300 NOK, DP 700–800 NOK. Obzvlášť doporučených je 6 romantických roubených chat. Každá má svůj vlastní původní styl, například se stínítky z březového dřeva nebo břidlicovými deskami stolu. Cena: 400 NOK + 200 NOK/osobu. Místo pro 3–8 osob. Sauna. Poloha: 6 km od centra, na silnici do Kautokeina. Přesun z centra: 50 NOK.
- **Karasjok Camping**, tel. 0047/78466135, fax 78466697, www.karacamp.no. Celoročně otevřené místo, kousek za Karasjokem, na silnici do Kautokeina. 28 chatek za 250–850 NOK. Místa pro stany a karavany.
- **Grensen Camping**, tel. 0047/78468161, místo se 4 komfortními chatkami na Rv 92, blízko finské hranice.

Aktivitty



- **Koupání:** Za teplých letních dní zvou k prodejně písečné pláže řeky Kárásjohka.
- **Vyjížd'ky se psím spřežením: Engholm Husky**, kvalitní túry pod vedením jednoho z nejlepších psůvodů-průvodců v Evropě, tel. 0047/78467166, www.engholm.no; **Teigmo Helsegård**, wellness-hostinec, na silnici do Finska, tel. 0047/78466507, <http://teigmo.no>.
- **Jízda na koni:** Jezdecké túry po vidlě s Engholm Husky (viz výše).
- **Další nabídky:** Plavby říční lodí, půjčovna veslic a kol (Teigmo Helsegård, viz výše). Návštěvy v sámských táborech zprostředkovávají Turistické informace.



Galerie stříbra Juhls' v Kautokeinu



Nakupování



- **Nákupní centra a čerpací stanice** jsou na Rv 92 a v nově vytvořeném centru.
- **Knivsmed Strömeng**, sámské nože, pondělí–pátek 8.30–16.00 hod. Z Rv 92 směr Finsko zahnout na Svinengeveien.

Ostatní



- **Knihovna a sámský parlament:** Na Rv 92 směr Kautokeino.

Mezi Karasjokem a Kautokeinem vede silnice Rv 92 nahoru na nekonečné dálavy **náhorní plošiny Finnmarksvidda**. Borovice a břízy v miniaturním formátu, obklopené koberci sobího lišejníku, udávají ráz krajiny náhorní plošiny. Klima má většinou velmi kontinentální rysy. V krátkém létě bohatém na komáry teploty dost často stoupají na více než 25 °C, zatímco v zimě se teploměr propadá částečně až pod -40/-50 °C. Srážek přitom spadne pouze něco málo nad 300 mm, jen o trochu více než v mnohé polopoušti.

KAUTOKEINO (GUOVDAGEIDNU)

↗ II/B2

Kautokeino je s bezmála 9700 km² největší obcí v Norsku, je však domovem pouze pro 3000 obyvatel a zhruba 100 000 sobů. Osada je vedle Karasjoku dalším **důležitým sámským centrem kultury a vzdělání**. Své sídlo

zde má mj. Sámská vysoká škola, Škola chovu sobů, Sámské divadlo, jedno oddělení Nordického institutu a Centrum praobyvatel.

Název Kautokeino znamená „na půl cesty“, a že obec ve své době vznikla ze stanového tábořiště, je patrné dodnes. **Domy se** velkoryse **rozdělují po plošině** a nedovolují rozeznat žádné skutečné centrum. Zdá se, jako by tato osada byla jen mezistanicí a skutečný domov Sámů stejně jako dřív ležel venku v dálkách Finnmarksviddy u sobích stád.

Asi největší místní atrakcí, která rozhodně stojí za návštěvu, je **Juhls' Silvergallery** založená německo-dánským manželským párem *Reginou* a *Frankem Juhlosými*. Oba v 50. letech 20. století do Kautokeina nezávisle na sobě přivedli hluboký zájem o život kočovných národů. Dlouhou dobu kočovali s Laponci na různé sobí pastviny a poznali způsob života a kulturu těchto lidí. Důležitou roli v image tohoto národa představují hojné zlaté a stříbrné šperky. Protože je však díky neusedlému způsobu života a nedostatku náradí a strojů nemohli sami ani vyrábět (nakupovaly se, případně směňovaly), ani opravovat, požádali *Juhlsovy*, aby převzali úlohu výroby a opravy šperků. Jejich dům stojí nad řekou, s výhledem na město. V průběhu desetiletí byl několikrát přebudován, přičemž pokaždé jako inspirace a vzor sloužila příroda. Kromě dílny a prodej-

Sámové (Laponci)

Dějiny sámského osídlení pravděpodobně sahají až do doby bronzové. Drsné klima na severu Evropy udělalo nutností pevnou soudržnost rodinných svazků, zvanou **siida**. Ty kočovaly se stády sobů, v létě směrem na sever, kde slunce méně vysušovalo základ sobí potravy, lišejníky, v zimě zase směrem na jih. Spalo se v gamme, lávvu nebo goathi. Gamme je chatrč pokrytá rašelinou, která se stavěla z ohnutých prutů. Lávvu a goathi jsou naproti tomu přepravitelné stany se stanovými tyčemi z březových kmenů.

Život Sámů se odehrával v souladu s okolní přírodou, která byla oduševnělá bohy. **Noaidi**, šaman, mohl v transu vstupovat do světa duchů a sloužit jako prostředník. Uctívány byly takzvané **seiden**, zvláště výrazné krajinné prvky jako jezera, skály nebo hory. Na obětích u nich se nabízely dary ve formě poživatin, např. aby měl člověk štěstí na lovu.

Dnešní život Sámů se od ostatních Evropanů sotva liší. Přijali křesťanskou víru, většinou se usadili a odříkají se stejně málo televize jako alkoholu. Ovšem existují snahy udržet tradice při životě. Výroba dřevěných předmětů a nožů s rukojetí ze sobího parůžku či nošení pestrých krojů přitom naplňuje jak turistický, tak také identitu vytvářející účel.

ních a výstavních prostor hostí také sbírky o kultuře afghánských nomádů a malou zoo z domácích zvířat. Jako předloha pro svým způsobem jedinečné šperky slouží lišejníky, mechy a stromy Finnmarksviddy.

Otvírací doba: 26. června–5. srpna 9–21.00 hod., jinak 9–18.00 hod.; 24. prosince–3. ledna zavřeno. Vstup zdarma! Informace a objednávky na www.juhls.no. Příjezd: U čerpací stanice Esso zahrnout a pak doleva.

Kromě toho si návštěvu zaslouží **kostel** stojící na pahorku, který byl postaven roku 1958 (1. června–15. srpna, 9–21.00 hod.) a **Museum Kautokeino Bygdetun**. Výstava obsahuje kulturně–historické sbírky, nářadí, kroje a sámské zemljanky (15. června–15. srpna 9–19.00 hod., neděle od 12.00 hod., jinak: pondělí–pátek 9–15.00 hod.).

V roce 2007 v obci *Nils Gaup* natočil takzvanou **Kautokeinskou rebelii**. Film pojednává o povstání proti církvi a státu, ve kterém se lidé v první linii bránili proti **zákazu alkoholu**. 35 popuzených Laponců provedlo lynč na místním šerifovi a jednom kupci. Oba strůjci povstání byli v říjnu 1854 nakonec odsouzeni k smrti a popraveni stětím. Zvlášť zajímavá je vzpoura proti vrchnosti vzhledem ke skutečnosti, že do té doby žádné krvavé střety mezi Sámy a státem nebyly. V následující době došlo k zesílení **asimilaci této menšiny** v Norsku.

Turistické informace



- **Turistinformatjon**, 9520 Kautokeino, tel. 0047/78486500, www.kautokeino.nu.

Příjezd a další cesta



- **Autobusy**: Do Karasjoku a Alty, www.ffe.no (viz „Ruteopplysning“: „Langrutebuss“) a do Finska (Rovaniemi a Oulu) s www.eskelisen-lapinlinjat.com, tel. 00358/(0)16/3422160.

Ubytování, kempy



Upozornění: Noci mohou být i v létě citelně chladné.

Kautokeino a okolí:

- **Arctic Camping & Motell**, tel. 0047/78485400, fax 78485301. Velmi jednoduché místo na Rv 93, směr Finsko, kousek na jih od Rema 1000. Jednoduché a komfortní chatky a pokoje od 400/800 NOK.
- **Kautokeino Fritidssenter og Camping**, tel./fax 0047/78485733, 30. května–30. srpna. O něco lepší než kemp v obci, ale také nijak převratný. U jezera, 7 km jižně od Kautokeina. 8 chatek za ceny od 250–850 NOK.
- **Kautokeino Villmarksenter**, v centru, tel. 0047/78487602, vmcenter@start.no. 32 postelí, kavárna se sámskými jídlý. Různé outdoorové nabídky.



Umění, kultura, festival

- **Thon Hotel Kautokeino**, Biedjovággeuođa 2, tel. 0047/23080200, v polovině roku 2008 otevřený, drahý komfortní hotel.
- **Madam Bongos fjellstue**, v Cunovuoppe, 11 km západně od Kautokeina, tel. 0047/78486160, <http://kautokeino.com/bongo>. Horská bouda na Finnmarksviddē se 17 pokoji a 5 chatkami, od 150 NOK za osobu. Sámské jídlo (160 NOK/osobu), servírované v lavvo, tradičním stanu Sámů. Půjčovárna loděk, sauna.

Rekreační centrum Enontekiö (Finsko):

- **4 kempy** s mökki (chatkami) od 30 €, mj. Paavontalo Lomakylä, tel. 00358/(0)16/521021.

Podél Rv 93, směr Alta:

- **Cavzo**, v Maze, 60 km severně, tel. 0047/78487588, www.cavzo.no, celoročně. Komfortní, velké chatky na fjellu (od 1000 NOK/den). Noclehy v lavvo, sámském stanu: 350 NOK/stan. Spousta nabídek na výlety, sauna, koupací vědra, půjčovna motorových člunů, v zimě túry se soby, rybaření na ledu.
- **Suolovuopmi Fjellstue**, 80 km severně, tel. 0047/78487510, otevřeno celoročně. 12 chatek a parkovací místa pro karavany.

Aktivity



- **Zážitek sámské kultury a outdoortravel:** **Sami travel**, www.samitravel.no, tel. 0047/78485600; **Viddas Veidemann**, www.viddas-veidemann.com, tel. 78487868; **Sami Tour**, www.samitour.no, tel. 78487588; **Sami--Adventure**, www.samiadventure.no, tel. 78485252; **Čáv o Safari AS**, www.cavzo.no, tel. 78487588. Všichni organizátoři mají sídlo v Kautokeinu.
- **Pěší turistika:** 7 km jižně od Kautokeina začíná 4,5 km dlouhá **kulturní naučná stezka**. Velmi dobré možnosti pro pěší výlety jsou především od sámské vesnice **Máze (Masi)**, zhruba 60 km severně od Kautokeina.
- **Vodopád:** Vděčný je výlet k Pikefossenu („Dívčí vodopád“), 18 km jižně od Máze/Masi. Odpočívadlo.

Nakupování



- **Stříbrotepctví:** Kromě Juhl's Silvergalleri jsou v obci ještě tři další doporučená stříbrotepctví: Peter & Anitas Sølvsmie, Kristine Hætta's Sølvsmie, Sølvsmie F. Singer (majitel pochází z jižního Tyrolska).
- **Sámské nože:** K dostání u Knivsmed Strømeng, na silnici směrem k Juhl's Silvergalleri.
- **Sámské produkty:** Oskal, na hlavní ulici, mají zde sámské oděvy, nože, stříbrné šperky, misky.
- **Další obchody:** **Rema 1000** s ne zrovna bohatou nabídkou, **Coop a stavební trh**.

Ostatní



- **Tankování:** Jsou zde sice dvě čerpačké stanice, avšak ne vždy jsou v zásobě všechny pohonné hmoty! Raději natankovat předem v Karasjoku, Altě nebo Enontekiö. Je zde **pošta** a **banka**.

ŠPICBERKY (SVALBARD)

V polovině cesty mezi Norskem a severním pólem leží ledové království Špicberky, **souostroví, které ze 60 % tvoří ledovce** a které již Vikingové trefně popsali jako *Svalbard* („Země chladných břehů“).

Do povědomí Evropanů se region dostal roku 1596, když tudy při hledání severní mořské cesty do Asie proplouval Holanďan *Willem Barents*. Následně pro sebe Špicberky objevili především **velrybáři a lovci** a v 19. století pak oblast byla mezistanicí pro četné **expedice do Arktidy**.

Rozhodující pro hospodářský rozvoj byla obrovská **naleziště uhlí**, která zejména začátkem 20. století dodávala surovinu pro mnohé továrny v rozvíjejících se průmyslových národech. Průkopníkem ve věci těžby surovin byl Američan *M. Longyear*, který nedaleko osady nazvané podle něj Longyearbyen roku 1906 otevřel první větší důl.

Kvůli nově vzniklému zájmu o Špicberky bylo nutné vyjasnit výsostné poměry tohoto pruhu země bez státní příslušnosti. To se stalo roku 1920 **Špicberskou smlouvou**. Všech devět signatářských států přislíbilo volný přístup k ostrovům a bylo stanoveno, že ostrovy mají zůstat demilitarizované. Technicko-správní autorita byla přenesena na Norsko.

Hlavní obcí souostroví je vesnice **Longyearbyen** (vyslovuj: long–jebyen) se 1200 obyvateli, osídlená Nory. Kromě několika ještě provozovaných uhelných dolů, o kterých mj. svědčí památkově chráněné stožáry staré transportní lanovky, nachází turista především nedotčenou osadu s veškerým myslitelným servisem a pohodlím. Univerzita, nemocnice, obchody, plavecká hala, hospůdka a kino vytvářejí pracovní místa mimo vysoce subvencovanou těžbu a pomáhají přestát drsné arktické klima.

Další osady představují Rusy obývaná obec **Barentsburg** (800 obyvatel) a výzkumná

základna **Ny Ålesund**. Přechodně obývány jsou **Sveagruva** a **Pyramiden**. V Sveagruvě se nacházejí v současnosti nejproduktivnější uhelné doly na Špicberkách. Původně se jednalo o trvale obydlenou osadu s cca 300 obyvateli. Dnes dělníci buď dojíždějí, nebo jsou přes týden ubytováni v osadě. Pyramiden bylo založeno v roce 1910 Švédy, v současné době je obhospodařováno Rusy. Osada se proměnila v město duchů, do opuštěných domů je zakázáno vstupovat, i když jsou otevřené. Možno absolvovat prohlídku s průvodcem v ruštině, norštině nebo angličtině. V současnosti Rusové zpřístupňují turistům i ubytování.

Klima

Svalbard patří do arktického klimatického pásma, ačkoliv se Golský proud v **západní části souostroví** stará o výrazně mírnější klima než v ostatních regionech stejné zeměpisné šířky. Moře je zde v létě téměř kompletně bez ledové tříště.

Ve **východních krajích** naproti tomu, kde chladné mořské proudy způsobují ochlazení, je ledová tříšť stálejší a na pobřeží často přináší plavené dřevo ze Sibíře.

Letní teploty se pohybují v červenci v Longyearbyenu kolem 3–9 °C, s maximálními hodnotami 15–16 °C. Zejména v červnu a srpnu se však také může výrazně ochladit

Hlavní osada
Longyearbyen v březnu



až na $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$ a krátkodobě sněžit. **Půlnoční slunce** svítí od 20. dubna do 22. srpna.

Nejchladnější měsíce jsou únor a březen. Většinou panují teploty kolem $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$, bylo však už naměřeno také méně než $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ne až tak studený je prosinec a leden. Zima trvá většinou od začátku října do května. **Polární noc** vládne v Longyearbyenu od 28. října do 14. února.

Opavdu **bourlivě** je většinou na podzim a několik dní v létě.

Srážky padají jen velmi málo, většinou kolem 200 mm, pročež lze také mluvit o polární mrazivé poušti. Formy eroze hor kolem Longyearbyenu proto odpovídají těm v Arizoně a Negevské poušti.

Přírodní prostor

60 % souostroví je pokryto **ledovci**. Převládá **věčně zmrzlá půda (permafrost)**. Pouze nejvrchnější vrstva zeminy v létě roztává a vytváří blátivý povrch.

Za uplynulých 600 milionů let bylo souostroví Špicberky unášeno z oblasti jižního pólu přibližně 15 000 kilometrů daleko směrem na sever a za zhruba 50 mil. let dosáhne severního pólu. Geologicky jsou Špicberky velmi pestré. Na poměrně malé ploše se nachází **velmi mnoho zemských období a druhů hornin**. Převládající horniny jsou prekambriického a třetihorního původu a byly vytvořeny kaledonskou a třetihorní orogenezí. Uhelne sloje Barentsburgu a Longyearbyenu pocházejí z období křída a třetihor. Je zde spousta sedimentů obsahujících zkameněliny.

Vzhledem ke krátkému vegetačnímu období je **rostlinstvo** překvapivě rozmanité. Nevyskytují se ovšem, jak je to pro regiony tundry typické, žádné vzrostlé rostliny. Daří se především suchopýru, ledovcovému máku (*Papaver radicatum*), různým druhům lomikamene, mechům a lišejníkům. Ze **savců** je třeba zmínit především tuleně, polární lišky, trochu podsaditě špicberské soby a lední medvědy.

Cestování a bezpečnost

Kvůli ochraně velmi citlivé arktické přírody se zde snaží regulovat turismus vysokými cenami. Navíc se také při vlastním příjezdu doporučuje nejpozději v Longyearbyenu se připojit k nějakému organizátorovi cest. Důvodem je, že osada se kvůli **nebezpečí napadení ledními medvědy** nesmí opouštět beze zbraně!!! Pušky si lze sice zapůjčit, avšak hraničí se sebeklamem vzít si jednu s sebou a v případě nouze s ní neumět zacházet.

Velmi zajímavé, rozmanité a **bezpečné výlety s organizátory cest** si lze objednat na místě (adresy viz „Aktivity, organizátoři cest“).

Praktické informace



Turistické informace



- **Svalbard Reiseliv AS**, Boks 323, 9171 Longyearbyen, tel. 0047/79025550, fax 79025551, www.svalbard.net. Situováno v centru hlavní osady.

Příjezd



- **Lety:** S SAS Braathens denně z Tromsø a Osla do Longyearbyenu za 100–350 €. Informace: tel. 0047/79023800, www.sas.no a www.norwegian.no.

Ubytování



- **Radisson SAS Polar Hotel Spitsbergen**, tel. 0047/79023450, fax 79023451. Sympatický komfortní hotel s restaurací, barem, hospůdkou a saunou, otevřen celoročně. Vysoké ceny: DP od 1500 NOK.
- **Spitsbergen Hotel**, tel. 0047/79026200, fax 79026201. Tradiční dům, známý jako „Funken“, otevřeno celoročně. Dobrá restaurace, DP od 1600 NOK (únor 950 NOK).
- **Basecamp Spitsbergen**, tel. 0047/79024600, fax 79024601. Z desek postavené, velmi originální ubytování, otevřeno celoročně. Sauna, DP od 1500 NOK.
- **Båten i Isen**, tel. 0047/79024600, fax 79024601, www.basecampexplorer.com, otevřeno celoročně. V ledu zamrzlá hotelová plachetnice! DP s plnou penzí 2400 NOK.

- **Gjestehuset 102**, tel./fax 0047/79025716, fax 79025716, www.wildlife.no. Hostinec v horní části obce, v hornickém domě z roku 1946. 1. března–30. září. DP 850 NOK, postel 300 NOK, 1. října–28. února. DP 550 NOK, postel 270 NOK.
- **Spitsbergen Guesthouse**, tel. 0047/79026300, fax 79026301, www.spitsbergentravel.no, otevřený od března do října. Jednoduché ubytování s prostým šarmem. Místnost s televizí. DP 900 NOK; postel v třílůžkovém pokoji 295 NOK.
- **Mary-Ann's Polarrigg**, tel. 0047/79023702, fax 79021097, www.polarriggen.com, otevřeno celoročně. Jednoduchý penzion s venkovním koupacím vědrem. DP 875 NOK.



Kemp

- **Longyearbyen Camping**, tel. 0047/79021068, fax 79021067, www.longyearbyen-camping.com. Velmi jednoduché místo, které je situováno na letišti, ve vzdálenosti 4 km od centra. 80 NOK za osobu.

Jídlo a pití



- Najíst a napít se můžete v **Kafe Busen** („Kavárna kumpán“) v centru (závodní kantýna s laciným jídlem), v poněkud stranou položeném **Husetu** (restaurace, hospůdka, kino), **Funken Baru**, elegantní **restauraci Nansen** a **Barents Pubu**.

Umění, kultura, festival



- V Longyearbyenu se nachází zajímavé muzeum **Svalbard Museum** s přírodopisnými výstavami. Kromě toho je zde **galerie umění** v místní části Nybyen a **kino**.
- Významným svátkem a pěkným důvodem pro cestu na Špicberky je **Svátek slunce** (*solfesten*), který oslavuje návrat slunce do údolí Longyearbyenu 8. března. Pořádají se koncerty a další akce.

Aktivity, organizátoři cest



- **Spitsbergen Travel**: Tel. 0047/79026100, fax 79026101, www.spitsbergentravel.no. V nabídce částečně dobré cestovní balíčky: 3 dny, let z Tromsø a hotel za 4000 NOK. Jinak jsou zde všechny myslitelné nabídky aktivit a túr (vyjížděky se sněžným skútreem a psím spřežením, pěší túry, návštěvy jeskyní, výlety na lodích atd.). Také nabídky kurzů a konferencí.
- **Svalbard Wildlife**: tel. 0047/79025660, www.wildlife.no. Túry na sněžném skútru, se psím spřežením a do ledových jeskyní (2350 NOK, 900 NOK, 550 NOK), k tomu: pěší výlety.
- **Basecamp**: www.basecampexplorer.com. Výpravy se psím spřežením k hotelové plachetnici v ledu (viz „Ubytování“). Další organizátory najdete na domovské stránce Turistických informací: www.svalbard.net.

Nakupování



- V Longyearbyenu je **supermarket, obchody se suvenýry, outdoorem, oblečením a sportovními potřebami**, stejně jako **Vinmonopolet**.

Ostatní



- Podél malé pěší zóny v centru Longyearbyenu se nachází **pošta, banka, mininemocnice, turistické informace a knihovna**. Kromě toho je zde **půjčovna sněžných skútrů** a **čerpací stanice** v přístavu, **plavecká hala** a **kostel**.

Upozornění



- Aby se, obzvlášť v létě, uhelný kal nenanosil do místností, musejí se před vstupem do některých veřejných zařízení zovuat boty.